

Авторська пластика художниці привертає увагу незвичними для української фарфорової скульптури тонко нюансованими настроями (сумними, самозаглибленими, романтичними), складністю, багатошаровістю змісту, його асоціативністю. Художниця відходить від буденності й опоетизовує буття, яке щоразу перемижується з філософськими узагальненнями, мріями або снами. У поетично-образному сенсі вона є продовжувачем естетики мистецтва Срібної доби.

Скульптура В. Сіробаби-Климко впізнавана за своєрідною манерою ліплення. Поверхня творів часто фактурна: має властиве для грубих тканин «плетення», рельєфні згустки струменів або краплин фарби, що перетинаються між собою, утворюючи узор. Ці прийоми перенесені на фарфор з гончарної традиції. Зазвичай людські фігури модельовані без дотримання анатомічної достовірності, мають видовжені пропорції, злиті воедино об'єми, які «перетікають» один в одного («Весілля», «Українка»). їм властива певна статуарність і фронтальність, гнучкість силуетної лінії («Легенди лісу», «Мавка»). Для жіночих постатей у жанрі ню («Золотий ключик», «Дотик теплого літа», «Після зливи»), навпаки, характерні складні ракурси та ламані лінії.

Художниця дотримується обраної кольорової гами, зазвичай умовної і не властивої предмету. Сполучення кольорів базується на застосуванні підполив'яного розпису з градацією відтінків від синього, зеленого, блакитно-сірого до білого тонів із застосуванням золочення окремих деталей.

Отже, складова своєрідності пластики В. Сіробаби-Климко ґрунтується на композиційній побудові, індивідуальних прийомах моделювання, характерному колориті та символічній наповненості творів, що неодмінно позначені особистісною інтонацією митця.

*Віктор Косаківський, Наталія Шпак-Косаківська
(Вінниця)*

ВАЛЯНІ НАЛАВНИКИ З ПІВДЕННОГО ПОДІЛЛЯ

Під час етнографічних експедицій 2013-2016 років у селах Могилів-Подільського та Муровано-Куриловецького районів Вінницької області нами виявлено цікаві та рідкісні для цих країв вироби народного ремесла - валяні налавники, які належать до нетканого виду килимів, їх виконано способом валяння в 30-40-х роках ХХ ст. у с. Жван Муровано-Куриловецького району. Розміри цілого виробу - 375 см х 63 см,

при товщині 1,5-2 см. Для виготовлення налавника використано нефарбовану овечу вовну темно-коричневого та білого кольорів. Вироби виготовлені в домашніх умовах місцевими майстрами. Про це розповіла Г. В. Григоришина (Мазур), 1936 р. н., жителька с. Бернашівка Могилів-Подільського району, уродженка с. Жван: «Раз зайшла до падружки, а в неї якраз, сей, робили той налавник. То я бачила, шо вони, тако, в великій хаті, тако, розстелили всьо, і ту вовну розстелили, а по боках були тожи такі складені як рейочки, щоб не розсувалося. Потом така кочалка груба, здорова кочалка, вони нею ходили сюди-туди. [Качали?]. Качали. І якимись вроді би праниками били ще...». Респондентка ще згадала: «Чуть прибили, а тоди розкладают біли. А білі вівці тожи були. І тоди розкладают цей узор білим. По тім розкладаєця. Я тожи бачила. Мені там інтересно було. Чоловіки це розкладают іго. Той узор як розклали, а тоди таке як кочалки і б'ют, і б'ют...». Таким чином робили валяний налавник темно-коричневого кольору з білим геометричним орнаментом: трикутними зубчиками викладена прямокутна рамка, уздовж коротких країв - по дві подібні смужки, з трьома трикутниками. Центральна частина налавника прикрашена ромбічним орнаментом із зигзагоподібних ліній. Усередині ромбів - композиція із завитків, між ромбами - подібні завитки.

Такі вироби були лише в заможних родинах («у хазяїв») жителів с. Жван. Ними під час зимових свят застеляли лави в холодній хаті (у світлиці), коли приходили гості. На них також могли спати, але до лави підставляли ослін.

Виготовляли їх лише певний час - у 30-40-х роках ХХ ст. За технологією виготовлення і своїм колоритом вони нагадують подібні вироби народів Середньої Азії (казахи, киргизи, узбеки), де вони мають назву «кошма» та виготовляються й нині. Історія виникнення та побутування цього виду народного мистецтва в українському середовищі нами поки що остаточно не з'ясована.

Зінаїда Косицька
(Київ)

ПРОЯВИ СТИЛЮ БАРОКО У ТВОРЧОСТІ ВИЗНАЧНИХ МАЙСТРІВ ВИТИНАНКИ (Нетриківка. ХХ - початок ХХІ століття)

Використання художніх прийомів і мотивів, характерних для стилю бароко, спостерігаємо в різних видах українського народно-